

15.91x22.71	1	עמוד 30	שבתון	21/07/2023	86937834-8
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

להאמין ולזכור

יעקב ספוקויני, M.A. ביחסים בינלאומיים

נאום גורלי

מדובר בבעיה דתית ובשנאה על רקע דתי, אלא שזו בעיה לאומית על רקע גזעי. לאחר שהגיע למסקנה שזו בעיה לאומית, חיפש הרצל פתרון לאומי וכך הגיע לרעיון המדינה היהודית. הוא כתב על כך ביומנו: "זה ימים ושבעות שהוא (הרעיון) ממלא את נפשי עד מעבר לתחום ההכרה, נלווה אלי בכל אשר אלך, מרחף על שיחותיי הרגילות, מבלבל ומשכר אותי... פתרון שאלת היהודים קָנְדִי הוא, לא פתרון, כי אם הפתרון היחיד!"

הרעיון היה להשיג רישיון בינלאומי-צ'רטר, באמצעות מו"מ עם מדינות העולם להקמת מדינה יהודית. הקונגרס הציוני יבחר בהנהגה שתנהל מו"מ זה. את רעיונו כתב הרצל בספר 'מדינת היהודים' שהפך במהרה ללהיט בעולם היהודי.

בנאומו בקונגרס אמר בין היתר: "אנו, אפשר לומר, שבאנו הביתה. הציונות היא שיבה אל היהדות עוד לפני השיבה אל ארץ-היהודים... תנועת-עם כל-כך גדולה הכרח הוא לתפוס בה מהרבה צדדים. הקונגרס יתעסק משום-כך גם באמצעים הרוחניים להחייאתה ולטיפוחה של ההכרה הלאומית היהודית. גם בנקודה זו צריכים אנו להילחם באי-הבנות. אין אנו חושבים כלל לוותר על מלוא רוחב כף-הרגל מן התרבות שרכשנו לנו, אלא אנו חושבים על העמקתה הנוספת של התרבות, כפי שהיא מתפרשת בכל הרחבת-הדעת".

בסיום הקונגרס נתקבלה 'תכנית באזל' להשגת הצ'רטר. על כך כתב ביומנו: "בבאזל יסדתי את מדינת היהודים. אילו אמרתי זאת בקול רם, הייתי נתקל בצחוק כללי. ברם, כעבור חמש שנים ובוודאי לאחר חמישים שנה, יובן הדבר על ידי הכול!" 50 שנה אח"כ התקבלה החלטת החלוקה של האו"ם.

- Yaakovspok1@gmail.com -

בעיקר התווה את דרך התקווה. לא קלה הייתה דרכו של הרצל להפוך מיהודי מתבולל לציוני. ביומנו כתב הרצל לא מעט על האנטישמיות הסמויה והגלויה שצרבה את נפשו. עוד כשהיה באגודת הסטודנטים נתקל באירוע אנטישמי- אזכרה למלחין האנטישמי וגנר ולכן פרש מן האגודה. הוא כתב עליו ביומנו: "ברור למדי כי בהיותי מוכתם בכתם של 'שמיות'... הייתי נמנע כיום מלבקש להתקבל כחבר באגודה...". ברם, לאורך תקופה ארוכה הסתפק הרצל בכתיבה ביומנו ולא התבטא בפומבי. כשלא התקבל לכהן כשופט, פנה הרצל למקצוע

"אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן במדבר בערבה מול סוף בין פאקו ובין תפל ולבן נחצרת ודי זקב" [דברים א' א].

ספר דברים הוא הנאום של משה רבנו בפני העם העומד להיכנס לארץ המובטחת. משה עצמו, כבר ידע שלא יזכה לכך, אך בנאומו הוא מודריך את עמו לעשות מה שצריך על מנת לזכות בארץ ולהחזיק בה.

בראשית דבריו, מדגיש הכתוב, כי הדברים נאמרים אחרי הכותו את סיחון ועוג האמתניים. יש פה מסר כפול. א. הכרת הטוב - תנו תודה לה' על מצבנו הטוב היום וביטחו בו גם להבא.

בנאומו מודריך משה את עמו לעשות מה שצריך על מנת לזכות בארץ ולהחזיק בה

הכתיבה. תחילה כתב מחזות וזכה להכרה בכישרונו כאשר המחזה "גטו" הוצג בתיאטרון הראשי בווינה - 'בורגתיאטר'. במחזה הציג הרצל התפייסות בין היהודים והנוצרים. כאשר המחזה לא הצליח במיוחד, כתב ביומנו שהסיבה לכך היא שהיהודים הוצגו בו באופן חיובי מדי עבור הקהל שחלקו אנטישמי. אחר כך (1894) קיבל הצעה לשמש ככתב של העיתון המרכזי של וינה 'נויע פריאה פרעסע' בפריז.

הרצל כתב כתבות ארוכות ומעניינות מפריז והקוראים התלהבו מכתבתו. בתפקידו זה נכח הרצל במשפט דרייפוס. דרייפוס, קצין יהודי בצבא הצרפתי הואשם בבגידה על לא עוול בכפו. המשפט נוהל כהצגה והיה ברור מלכתחילה שדרייפוס יימצא אשם. הרצל כעס מאוד על העלילה נגד דרייפוס והבין לראשונה שאין

ב. הנה הצלחנו לנצח את שני המלכים הגדולים הללו, אז כנראה שאנחנו מסוגלים גם לכבוש את א". זו התקווה והאופק החיובי שמשה הציב בפני העם. מצד שני, בחר משה להתחיל דווקא בחטא המרגלים. אברבנאל תמה מדוע נבחר המעשה האחרון להיות ראשון בסקירה ההיסטורית של משה? משיבה על כך נחמה ליבוביץ', כי חטא המרגלים הוא זה שגרם לכל הגדודים במדבר ומפניו הזהיר משה את הדור החדש, ערב הכניסה לארץ. כלומר, אם יתעלה העם וילמד להכיר טובה לה' ולצד זה יכיר בכוחו ולא יחשוש מפני אויב ענק מדומיין, אז יוכל לרשת את הארץ ולדבוק בה.

אחד מאלה שלמדו מנאומו הארוך והמנומק היטב של משה רבנו, היה הרצל. בנאום המפורסם בקונגרס הציוני הראשון [1897] עמד הרצל על בעיות הגלות והאנטישמיות, אך